

Årsrapport

20
23

—

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

ÅRSRAPPORT 2023

2023 har vært et svært aktivt og innholdsrikt år for Kirkelig dialogsenter Oslo. Etter en lang tid uten full bemanning kunne vi endelig ansette en ny kontormedarbeider i februar. Det har vært godt å ha flere personer å spille på og vi har jobbet med mange store prosjekter i 2023.

Som en del av vårt nasjonale ansvar arrangerte vi, sammen med Mellomkirkelig råd og Kirkelig Dialogsenter i Trondheim, Nordisk dialogkonferanse i Trondheim i mars. Det er alltid spennende å møte nordiske kollegaer og samtale om praksis og teori i vårt felles arbeid. Vi gleder oss også over at vi fikk mange gode tilbakemeldinger på dialogkonferansen.

Vårt samarbeid med Den lutherske kirken i Bratislava og prosjektet «LYCEUM – Free Society Lab», har gitt mange gode møtepunkter å spennende arbeid i 2023. Samarbeidet har bidratt viktige relasjoner og kollegaer i Slovakia som jobber for minoriteters plass i samfunnet. Det har gitt oss ny kunnskap om

og forståelse av Sentral-Europa og ikke minst viktigheten av å hele tiden jobbe for demokrati i en verden der demokratiet er under press. Samarbeidet har også gitt oss muligheten til å bidra til å arrangere studietur for undervisningsansatte i Oslo bispedømme og at Oslos biskop med stab dro dit på stabstur.

Etter en tid med usikkerhet rundt Dialogpilotenes finansieringer er det svært gledelig å se at Dialogpilotene vokser og er etterspurt. Etter et års pause, begynte et nytt kull på studiet i 2023. Med dette kullet vil det være 102 ferdig utdannede Dialogpiloter som jobber med å fasilitere dialog. Kirkelig Dialogsenter er stolte av å være en av eierne i Dialogpilotene og stolte av få være med på både utvikling og undervisning.

I desember 2023 kunne vi endelig lansere nye nettsider for *-Sier vi* med bedre brukervennlighet. Vårt ressursmaterielle *-Sier vi* for lærere har vært så populært at det må nå trykkes nye eksemplarer.

Tonje Kristoffersen
Daglig leder
Kirkelig Dialogsenter Oslo

INNHold

Årsrapport 2023	1
Innhold	2
Formål	3
1 KURS OG UTADRETTET VIRKSOMHET	4
1.1 Fagsamlinger, kurs og ressursmateriell	4
1.2 Fagsamlinger	5
1.3 Ressursmateriell	7
1.4 Kurs.....	10
1.5 Prosjekt «LYCEUM – Free Society Lab». EØS-samarbeid i Bratislava	14
1.6 Deltakelse i kontaktgrupper.....	17
2 PROFILERING OG SYNLIGHET	19
2.1 Nettsider.....	19
2.1 Facebook (SoMe)	19
3 DIALOGPILOTENE	22
4 NASJONALE OG INTERNASJONALE NETTVERK OG ARBEID	27
5 SENTERET OG DE ANSATTE	31
6 STYRETS ARBEID	32

FORMÅL

Kirkelig Dialogsenter Oslo er et kompetansesenter for religionsmøte og dialog i kirke og samfunn. Senterets formål er å bidra til å forme et livssynsåpent samfunn som bygger på likeverd, forståelse og gjensidig respekt.

KIRKELIG DIALOGSENTER OSLO SKAL:

- fremme dialog og samhandling mellom tros- og livssynssamfunn
- styrke menighetenes kompetanse på dialog og religionsmøte
- arbeide for anerkjennelse av troens plass og betydning i et livssynsåpent samfunn

1

KURS OG UTADRETTET VIRKSOMHET

1.1 FAGSAMLINGER, KURS OG RESSURSMATERIELL

MÅL:

Bidra til økt dialogisk kompetanse blant ansatte og frivillige i Oslo bispedømme og Østlandsområdet og utvikle ressursmaterieell som kan bidra til økt dialog kompetansen i kirke og samfunn.

MÅLOPPNÅELSE:

Vi har i 2023 hatt flere ulike fagsamlinger, møter og seminarer og har nådd mange med kompetansehevende tiltak. Vi har videreutviklet vårt ressursmaterieell -Sier vi gjennom nye nettsider. Vi har i 2023 jobbet med utvikling av en del prosjekter og søkt midler for nye prosjekter. I 2023 har vi jobbet med ulike kurs, ressurser og fagsamlinger. Vi jobber for å synlig-

gjøre senteret som et ressurssted for menigheter og andre aktører og opplever etterspørsel etter vår kompetanse.

Vi har fått flere henvendelser om bidrag og arrangering av fagsamlinger. Flere av henvendelsene har vært knyttet til temaet rasisme. Dette har gjort at vi i 2023 søkte om midler til å utvikle en kurspakke om hverdagsrasisme. Vi fikk midler til dette og har jobbet med utvikling av kurset i 2023 med lansering i februar 2024.

I 2023 ble vi endelig ferdig med nye nettsider til -Sier vi, som ble lansert i desember 2023. Nettsidene har fått bedre brukervennlighet og flere målgrupper. Vi gleder oss også over at -Sier vi for lærere har vært så populær at vi har blitt bedt av Kirkerådet om å trykke flere eksemplarer, samt videreutvikle denne ressursen.

Gjennom flere år har vi vært norsk partner i Project «LYCEUM – Free Society Lab», Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava. Dette samarbeidet har i 2023 bidratt til flere besøk og gjensidig utveksling. Vi har deltatt på konferanser, hatt besøk i Oslo og holdt workshops. Dette samarbeidet bidro også til at biskopens stab dro dit på studietur og at vi var med å arrangere studietur for undervisningsansatte i Oslo bispedømme. Det er godt å se at arbeid og kontakter skaper ringvirkninger. I tillegg til dette har arrangementen av Nordisk dialogkonferanse, 30-årsjubileum for buddhist-kristen dialog og oppstart av nytt kull med Dialogpiloter tatt mye av vår tid i 2023. I 2023 søkte vi om midler til å gjennomføre en jubileumsrekke

for Emmaus/Kirkelig Dialogsenter's 30 års jubileum. Vi har planlagt i alt tre arrangementer som gjennomføres i 2024. I 2023 avsluttet vi noen prosjekter, videreførte andre og startet opp noen nye. Dette er nærmere beskrevet i punktene nedenfor.

1.2 FAGSAMLINGER

Nordisk dialogkonferanse 2023

Som en del av vårt nordiske samarbeid har vi i 2023 ansvar for å arrangere Nordisk dialogkonferanse. Konferansen arrangeres hvert halvannet år og hvilket land som har arrangøransvar går på rundgang. I 2023 var det Norges tur. Vi startet arbeidet med planleggingen av arrangementet sommeren 2022, i samarbeid med Dialogsentret i Trondheim og Mellomkirkelig råd.

Nordisk dialogkonferanse ble avholdt i Trondheim 14. - 16. mars med 57 deltakere fra de nordiske folkekirkene. Temaet for konferansen var «*Det livssyns åpne samfunn - Dialog og polarisering*». Det var et variert program med innledere fra ulike fagområder og dialogfeltet, samt valgfrie seminarer med ulike temaer. For eksempel om «Dialog og diakonalt arbeid» i Vår Frues kirke, «Flerreligiøse og flerkulturelle begravelser» med rådgiver Marit

Fiske Fjalestad ved Kirkelig Dialogsenter Oslo. Dialogpilotene holdt også verksted. Vi fikk også feiret gudstjeneste i Nidarosdomen og i Vår Frues kirke. Konferansen ble avholdt på Quality Hotel Augustin.

Programmet for konferansen finnes på våre nettsider. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger på denne konferansen, her er et par av dem:

«Det var en fantastisk konference! Og det at danne nettverk med så kompetente nordiske kolleger er også en stor del af udbyttet! TAK for et fantastisk stykke arbejde til alle arrangører!!!»

«Takk for en innholdsmettet og spennende konferanse. Det var særlig spennende å bli bedre kjent med dialogpilotenes arbeid.»

Andre fagsamlinger vi har bidratt med innhold til:

- Besøk og workshop med Faithful Friends og Women First fra Smethwick utenfor Birmingham.
- Dialogverksted for deltakerne på Ungdomstinget i Oslo.
- To halvdags verksteder for masterstudenter i diakoni ved VID Oslo.
- Deltakelse og praktisk bidrag til Biskopens fagdager for alle ansatte på Utøya med tema religiøs ekstremisme og kirkas rolle.
- Fagsamling og besøk av praktikumstudenter fra MF.
- Workshop sammen med Dialogpilotene for internasjonale deltagere fra The International Society for the Research and Study of Diakonia and Christian

- Social Practice (ReDi), arrangert av VID Oslo.
- To seminarer på Trosopplæringskonferansen sammen med Kirkens nødhjelp og Dialogforum Østfold med temaet: «Vi lager fred én dag av gangen».
 - Verksted med tema tro og identitet for lederkurs i Bøler menighet. Etter dette besøket fikk vi en veldig hyggelig tilbakemelding: *«Tusen takk igjen for et nydelig opplegg, og for at dere kom på besøk til oss. Det var lett å se at dette engasjerte. En kombinasjon av høy kvalitet på metodikk og pedagogikk og at dere også er så kompetente og så personlig godt egnet til å drive det frem. Takk!»*
 - Ellers har vi deltatt på flere samlinger hvor vi ikke selv har bidratt som for eksempel MDNs årlige dialogkonferanse, lansering av KIFO rapporten «Mangfold blant norske muslimer». Seminar på VID Oslo Diakonhjemmet, «The Church within the Local Community – Opportunities and Challenges for the Congregational Leaders» og STLs frokostmøte «Religiøse ledere og skeive i dialog» med mer. I 2023 starter vi en ny runde for å besøke og møte andre dialogaktører som f.eks. den nye lederen for Fremtiden bor hos oss i Oslo, STL Oslo og Stiftelsen 10.august.

1.3 RESSURSMATERIELL

Et av KDOs hovedarbeidsområder har de senere årene vært å utvikle ressursmaterieell som kan bidra til økt dialog kompetansen i kirke og samfunn. I 2023 har vi jobbet med å videreutvikle og ferdigstille nye nettsider for *-Sier vi*.

Vi ønsket at utviklingen av rasismekurset skulle kunne ut i et ressurshefte til bruk under og etter kurset, dette fikk vi dessverre ikke midler til. På tampen av året startet vi også arbeidet med videreutvikling av skoleversjonen av *-Sier vi* på Subjectaid.

Nye nettsider *-Sier vi*

På slutten av 2021 fikk vi midler av Kirkerådet til å utbedre og gjøre nettsiden til SierVi.no mer brukervennlig. I starten av 2022 jobbet vi med å få på plass en ny struktur for denne siden med hjelp av Kult byrå. Den nye siden har en ny struktur som vil gjøre det lettere å finne øvelser og ressurser. Brukergruppene er nå lærere, konfirmantansvarlige, elever og kirkeansatte. Nettsiden har også et mer tidsriktig grafisk uttrykk og er bedre lagt opp med tanke på søkefunksjoner, noe som vil gi oss flere treff på Google. I arbeidet med å legge inn innhold og videreutvikle denne ressursen

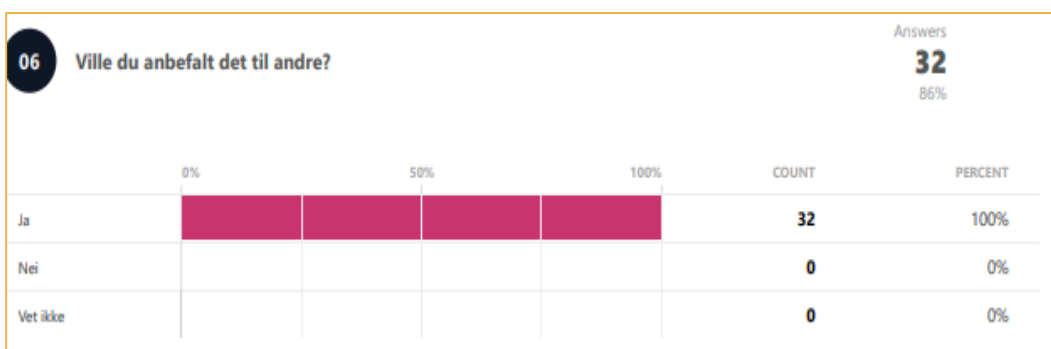
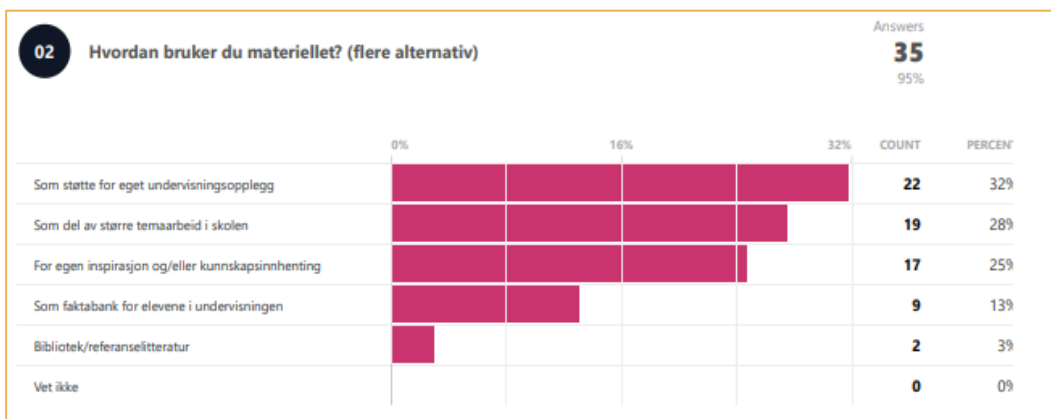
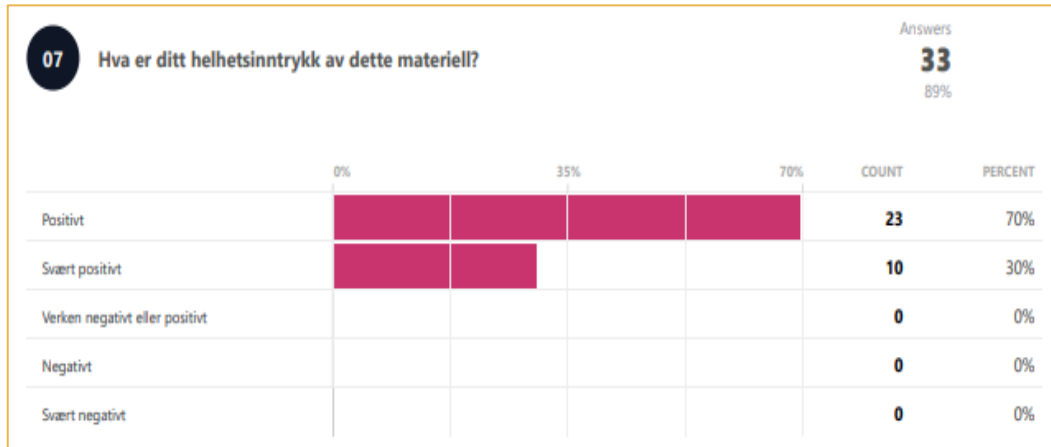
dukket det opp behov for justering av funksjoner for siden, dette har vi gjort underveis og så godt vi kan innenfor knappe økonomiske rammer. Fordi siden har nye målgrupper, måtte hele strukturen legges om og noen deler måtte skrives på nytt. Etter å ha lagt inn alt innhold, har siden blitt sendt til tester i ulike brukergrupper for å sjekke funksjonalitet. Dette gav oss verdifulle tilbakemeldinger som førte til nye justeringer. I dette arbeidet ble det tydelig for oss at det å ha en felles side for kirke og skole ikke nødvendigvis var positivt for skolebrukere. Det er ikke mulig for oss å endre dette på nåværende tidspunkt. Vi er glade for at Kirkerådet fortsatt ønsker å opprettholde skoleversjonen på skoleplattformen Subjectaid. I tilbudet vi har fra Kult byrå ligger utforming av ny trykket versjon av *-Sier vi* med ny grafisk profil. Fordi vi fortsatt har en del eksemplarer igjen av de gamle heftene, venter vi med å trykke opp nye.

Skoleversjon av *-Sier vi*

På oppdrag fra Kirkerådet videreutviklet vi i 2021 *-Sier vi*, et ressursmateriell om antisemitisme, muslimfiendtlighet og rasisme mot rom til en skoleversjon av *-Sier vi*. Materiellet ble først utviklet til bruk i menigheter i Den norske kirke. Kirkerådet har betalt for utviklingsarbeidet og for trykking av heftene, som distribueres via Subjectaid. Materiellet ble ferdig i slutten av 2021 og i

2022 og 2023 har det ligget tilgjengelig på nettsiden subjectaid.no til gratis bruk for alle landets skoler, enten for bestilling eller gratis nedlastning. Materiellet ble trykket i 5500 eksemplarer, KDO fikk 500 og Subjectaid 5000 eksemplarer. På tampen av 2023 ble vi kontaktet av Kirkerådet som kunne fortelle at det av 5000 eksemplarer kun var 122 igjen, vi sitter igjen med 64 eksemplarer. I tillegg til de trykkede versjonene har dette materiellet blitt lastet ned 377 ganger. Kirkerådet ba oss ordne med nytt trykk på 500 eksemplarer og har gitt oss i oppdrag å videreutvikle denne ressursen med oppdatering på innhold og øvelser innen sommeren 2024. Tilbakemeldingene fra skolene er gode:

1.4 KURS

Lederkurs: Religionsdialog for ungdom med nye tiltak

I slutten av 2020 fikk vi midler fra Barne- og familiedepartementet til å utvikle og gjennomføre et lederkurs for ungdom med fokus på religionsdialog i samarbeid med Muslimsk Dialognettverk. En arbeidsgruppe jobbet gjennom pandemien med utvikling av kurset. Det har gjennom flere ganger blitt forsøkt rekruttert til dette kurset og vi laget ny versjon over kortere tid. Etter flere forsøk søkte vi departementet om å få omdefinert bruk av midlene, og fikk dette godkjent. Arbeidsgruppen ble da enige om å gjennomføre tre tiltak med fokus på ungdom, tro og identitet. Dette var:

Dialogsamtale på Eid og brobyggerfestival på Haugerud

I forbindelse med Eid feiringen 28.juni 2023, ble det arrangert Eid og brobyggerfestival på Haugerud. Feiringen samlet mange hundre deltakere i alle aldre og lokalsamfunnet stilte med boder og leker for barn. Som den del av programmet var det taler og underholdning fra scene. Her inviterte vi tre ungdommer fra ICC Alna og tre fra Ungdomsrådet i Oslo bispedømme til en samtale om ungdom, tro og identitet, ledet av Tonje Kristoffersen, daglig leder ved Kirkelig Dialogsenter

Oslo. Det var mange tilhørere under samtalen og vi fikk gode tilbakemeldinger.

Dialogmiddag for dialogengasjerte ansatte i Oslo bispedømme og ledere, frivillige i Muslimsk Dialognettverk og STL Oslo, Asker og Bærum

19. september ble det arrangert dialogmiddag i Oslo bispegård med 57 deltakere. Tema for kvelden var: «Ungdom og tro – Ung tro i en sekulær verden». Det ble servert syrisk mat og programmet for kvelden bestod av en panelsamtale med ungdom fra Ungdomsrådet i Oslo bispedømme og Muslimsk Dialognettverk, en innledning fra Muslimske veivisere og en Dialogpilot og omviser på Utøya og om deres erfaringer med møter med

ungdom og samtaler om tro og identitet i en sekulær verden. Det var også tid til spørsmål og samtale til innleiderne og uformell prat rundt bordene.

Flere av deltakerne ga tilbakemeldinger om at de hadde forstått mer av hvordan unge mennesker opplever fordommer og stigma rundt sin religiøse tro. Som en av deltakeren sa: *«Som kristen har jeg ingen synlige identitetsmarkører og kan gjemme min identitet hvis jeg vil. Men når jeg sier jeg har en tro blir jeg ofte møtt med at jeg er mindre intelligent og ikke forholder meg til vitenskap»* En annen sa: *«Som ung muslim og jente blir jeg også møtt med de samme fordommene, men i tillegg ser de på meg som om jeg er undertrykket og kanskje rett og slett litt farlig. Jeg kan heller ikke gjemme meg da alle tenker at jeg er muslim».*

Dialogiftar

Det siste tiltaket arrangeres 21.mars 2024 for unge mellom 15 til 30 år, her vil vi også utvide til andre tros- og livssyn enn kristen og muslimer. Arrangementet blir i Oslo bispegård og tema for samlingen er *«Digitalisert religion - hvor har det blitt av de religiøse forbildene?»* Vi vil invitere inn fagpersoner og aktører som jobber med synlighet på sosiale medier. Ellers legger vi opp til en workshop hvor deltakerne snakker sammen om religiøse

forbilder. Etter fagdelen bryter vi fasten sammen gjennom felles iftar.

Digitale konfirmanttimer -Sier vi

Fra Kirkerådet har vi fått midler til å lage fire digitale konfirmanttimer basert på *-Sier vi*. Tildelingen var noe lavere enn det vi søkte om og det har tatt lang tid å få på plass en god digital plattform for kurset. Denne kom endelig på plass i slutten av 2021 og i 2022 jobbet vi videre med å legge inn noe innhold, og å lage filmer som skal være en del av denne ressursen. Temaene for konfirmanttimene er: «Fordommer og rasisme», «Vi og de andre», «Hvordan snakker vi til og med hverandre», og «Tro, gudsbilde og identitet». Kursmodulen vil inneholde ressurser for konfirmantansvarlige til forberedelse og bruk i undervisning

og moduler for gjennomføring av kurset både digitalt og fysisk. I 2023 valgte vi å fokusere på ferdigstilling av nye nettsider til *-Sier vi*, noe som vil gagne det videre arbeidet med denne nettressursen. Videre arbeid med å ferdigstille denne ressursen starter vi med i 2024.

Studietur med de undervisningsansatte

Siden 2020 har vi hatt en samarbeidsavtale med den lutherske kirken i Bratislava som norsk partner i deres prosjekt «LYCEUM – Free Society Lab», Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava.

Slovakia er et demokrati under press og har trange kår for minoriteter som Rom, muslimer, jøder og LHBTQ+. Lyceum jobber med å styrke minoriteters plass gjennom dialog, demokrati og engasjement i lokalsamfunnet.

På bakgrunn av denne kontakten og vårt arbeid med dialogisk metode og ressursene i *-Sier vi* (et ressursmaterieell om antisemitisme, muslimfiendtlighet og rasisme mot rom), ble vi spurt om å bidra på studietur for undervisningsansatte i Oslo bispedømme til Praha og Bratislava. Temaet for turen var formidling av jødedom i kristen tradisjon og teologi, bevisstgjøring av stereotypiske bilder og vår antisemittiske arv. Gunnar Haaland professor

ved NLA og professor II ved Det teologiske fakultet, hadde forelesninger og KDO bidro med øvelser, samtaler og gruppeoppgaver med bibeltekster for å reflektere over ord og bilder vi formidler om «den andre».

Som forberedelse til turen hadde vi en samling i bispegården med alle deltakerne hvor vi jobbet med øvelser og etablerte dialog som metode.

Etter turen sa en av deltakerne: «Jeg kommer til å huske veldig godt hvor ufattelig vanskelig det er å forstå hvordan det føles på kroppen å være "den det snakkes om" dersom det ikke gjelder en selv, denne gangen det å være jødisk. Undervisningen, samtalerne og erfaringene vi gjorde oss gir meg sterk motivasjon til å aldri

slutte å jobbe med det å formidle og forkynne kristen tro uten at vi bidrar til å nære antijødiske forestillinger».

En annen sa: «Jeg trodde at jeg var ganske språklig bevisst, men har i løpet av turen fått nye tanker om hvor lett det er å bruke språket til å skape avstand mellom folk, både enkeltindivider og folkegrupper. Jeg tar derfor med meg en ny innstilling til at også jeg enda mer aktivt skal velge å snakke på en måte som ikke er med på å skape avstand. At det handler om små nyanser som faktisk kan være viktig».

Gjennom denne turen ble vi godt kjent med de som arbeider med undervisning i Oslo bispedømme. De fikk økt forståelse for dialog

som metode og hjelp til å bruke øvelser i «Sier vi». Vi håper dette gjør at KDO blir bedre kjent som en ressurs for menighetene. Vi ser effekten av dette gjennom nye forespørslar. I etterkant av turen var det flere deltakere som ønsket en ny samling med fokus på levd jødisk liv i Norge i dag. Vi har vært med å planlegge et besøk med de undervisningsansatte til Synagogen i løpet av våren 2024.

Rasismekurs

Som nevnt tidligere har vi jobbet med utvikling av en kurspakke for ansatte og frivillige i kirken. Vi har kalt kurset «Hverdagsrasisme: Hva kan vi gjøre?». Målet er å bidra til økt refleksjon og bevisstgjøring av ubevisste og bevisste holdninger og fordommer, og at kurset kan gi verktøy til hvordan menigheter kan ta tak i krevende utsagn og kategoriseringer. KDOs erfaring er at rasisme i liten grad blir tematisert lokalt, og at samtalene om tematikken så vidt har begynt i menighetene. Utgangspunktet for kurset er derfor menighetenes virkelighet og lokale utfordringer.

Vi ble ferdig med innholdet i slutten av 2023 men måtte vente med lansering til 2024. Til lanseringen arrangerer vi en fagdag med ulike fagpersoner i februar 2024.

Kurset vil ha en dialogisk tilnærming, og tilpasses etter hvem

vi besøker. Normalt vil det ha en lengde fra 90 minutter til tre timer og inneholde:

- En introduksjon om temaet rasisme og hvordan ulike former for rasisme kan utarte.
- Arbeid med konkrete caser basert på anonymiserte historier fra minoritetspersoners erfaring med og i kirken
- Øvelser fra [-Siervi](#) og ressursheftet «[Når mennesker møter kirken](#)», som er et samtaleopplegg laget for menigheter eller arbeid hvor man møter tros- og livssynsmangfold.

1.5 PROSJEKT «LYCEUM – FREE SOCIETY LAB». EØS- SAMARBEID I BRATISLAVA

«Project LYCEUM – Free Society Lab» Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava

I 2019 ble vi kontaktet av den evangelisk-lutherske kirken i Bratislava med spørsmål om å være partner inn i deres søknad på EØS-midler. Samarbeidsavtalen ble undertegnet i 2019 og støtte til prosjektet ble bekreftet i starten av 2020. Prosjektet handler om å renovere et gammelt

bygg knyttet til Evangelical Church of the Augsburg Confession in Slovakia (ECAV), en av minoritetskirkene i Slovakia, og opprette et kultur- og samfunnssenter med fokus på dialog i dette bygget. Prosjektet har fått navnet: LYCEUM – Free Society Lab. Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava, Slovakia. Bygget har en lang og viktig plass i Slovakisk historie og var skole og læringssted frem til kommunismen. Etter dette har bygget forfalt. Tanken er at bygget skal fylles med aktiviteter og være et sted for kunnskap og dialog med fokus på minoriteters plass i Slovakia. I 2023 sto endelig bygget ferdig og i desember 2023 var den formelle åpningen av Lyceum.

I 2023 ble det flere turer for oss til våre samarbeidspartnere i Bratislava. Første turen var i slutten av juni da vi deltok på en konferanse der målet var ideer og utveking mellom partner til innhold og arrangementer til Lyceum. Her deltok vi med en workshop om verdier og demokrati. På denne turen var vi så heldige å få møte direktøren på Holocaust museet utenfor Bratislava. Vi fikk større forståelse for Slovakia før og etter krigen.

I august hadde vi besøk av prosjektleder og ansatte i den Lutherske menigheten i Bratislava. Vi besøkte ulike kirker og

fagmiljø, var på samling med biskopens stab for å forberede deres stabstur og besøkte Utøya. I september deltok vi på en samling for norske partnere under EØS-kulturprogrammet arrangert av Kulturdirektoratet og Riksantikvaren.

Det andre besøket til Bratislava var i forbindelse med studieturen med undervisningsansatte i oktober. På denne turen deltok daglig leder på en markering av ett år for skyting og to drap på et utsted for LHBTQ+ i Bratislava. For mer om studieturen se punkt 1.4 kurs.

Tredje besøk til Bratislava var for den offisielle åpningen av Lyceum. Sammen med biskop Kari deltok vi på denne åpningen og var bl.a. med å besøke det teologiske fakultet. Det gjorde sterkt inntrykk på oss at academia ikke er frie i sine ansettelse eller uttalelser knyttet til LHBTQ+. Under dette besøket holdte vi også et verksted for de Lutherske prestene med tema «*Interreligious dialogue in the teaching process*».

Den offisielle samarbeidsavtalen med LYCEUM – Free Society Lab går ut våren 2024. Vi er svært takknemlig for nye vennskapet og ikke minst den nye kunnskapen vi har fått. Den viktige historien om Sentral-Europa lar seg lett overskygge av det som ble Øst Europa etter krigen. Vi opplever at

det er svært viktig å støtte våre samarbeidspartnere og gode kollegaer i arbeidet de gjør for minoriteter. Slovakia er i et land med et demokrati under press, og innbyggere opplever nå at deres rettigheter innskrenkes. For eksempel har det blitt endringer av straffelover, som blant annet svekker lover mot korrupsjon og ekstremisme. Dette har blitt sterkt kritisert av EU. Flere enn hundre tusen innbyggere deltok i demonstrasjoner i hovedstaden, og våre samarbeidspartnere var blant dem. Det har også foreslått lover som gjør det vanskeligere å drive samarbeid med andre aktører i Europa som jobber for minoriteters plass i samfunnet. Den nye Slovakiske statsministere, valgt i september, omtales som populist og pro russisk av bl.a. NRK [Slovakia – Siste nytt – NRK](#).

1.6 DELTAKELSE I KONTAKTGRUPPER

I 2019 kom dialoggruppene til Den norske kirke og de nå to muslimske paraplyorganisasjonen på beina igjen. I 2023 ble det oppnevnt nye medlemmer fra Den norske kirke i kontaktgruppen med Islamsk råd Norge (IRN). Tonje Kristoffersen og Karo-line Faber fra Kirkelig dialog-senter Oslo og Drammen ble med i kontaktgruppen mellom Den norske kirke og IRN. I 2023 ble det holdt ett møte.

Kontaktgruppen for buddhist-kristen dialog har hatt tre møter i 2023. Tema for møtene har vært gjennomføring av jubileumsarrangement og ekstremisme i våre tradisjoner (misbruk av religion). Møtene ble holdt i KDOs lokaler og i Den katolske kirken på St. Hanshaugen. St. Olav Domkirken. Marit Fiske Fjalestad overtar ansvaret for å administrere denne gruppen.

I mai deltok Kontaktgruppen på dialogmøte i den thailandske ambassaden i Oslo med munken Ajahn Jayasaro. Vertskapet for møtet var ambassadør Vimolbajra Ruk-sakiati. Dialogmøtet inngikk i et flere dagers besøk av Ajahn Jayasaro arrangert av den thailandske ambassaden i Norge.

Etter noen år med pandemi, fikk vi endelig arrangert 25 års jubileum for buddhist-kristen dialog etter 25 år med dialog. Tema for jubileums-samlingen var «Miljøkrise og fremtidshåp». Kontaktgruppen for buddhist-kristen dialog har gjennom ti år med samtaler om ulike temaer innenfor kristendom og buddhisme vært innom mange tema. Klima og miljø har flere ganger stått sentralt i samtalen, og 25 år senere er tematikken desto mer aktuell.

Miljøkrise og fremtidshåp var et todelt arrangement, hvor vi både markerte jubileet og inviterte representanter fra ulike tros- og livssynssamfunn til samtale og refleksjon om klima- og miljøspørsmål: Hvordan kan våre livssyn være en motkraft til det destruktive og samtidig gi

fremtidshåp? Eller er våre livssyn en virkelighetsflukt eller en mobilisering til handling? I tillegg til innlegg og samtaler var det musikk fra Solfrid Molland og Wai Thai musikk gruppe. Hele

programmet finnes [her](#). Det var rundt 80 personer til stede på arrangementet.

2

PROFILERING OG SYNLIGHET

2.1 NETTSIDER

MÅL:

Være synlig og tilby våre ressurser til ansatte og frivillige.

MÅLOPPNÅELSE:

Vi har oppdatert og bruker nettsiden aktivt, men har en del å gå på for å gjøre siden kjent.

I 2023 har vi startet arbeidet med å revitalisere nettsidene våre. Vi har jobbet med en del oppdateringer og vi bruker siden mer aktivt enn de siste par årene. Gjennom vår nye kontor-medarbeider, Caroline Ugelstad Elnæs, har kontoret fått fornyet sin kompetanse på visuelle profilering, tekstarbeid og tekniske løsninger. Det har vært en uvurderlig

kompetanse heving. Som beskrevet i årsrapporten i 2022 var det et mål å jobbe med bedring av våre nettsider med ny ansatt på plass, det har vi lykket med. Vi har også blitt mer aktive med å dele på SoMe fra våre nettsider, vi håper dette kan bidra til at flere besøker våre sider.

Ellers viser vi til det som er skrevet om nye nettsider for -Sier vi under punkt 1.3 Ressursmateriell.

2.1 FACEBOOK (SOME)

MÅL:

Bli mer synlig på sosiale medier.

MÅLOPPNÅELSE:

Sammenlignet med tall fra 2022

har vi fått flere følgere og større engasjement.

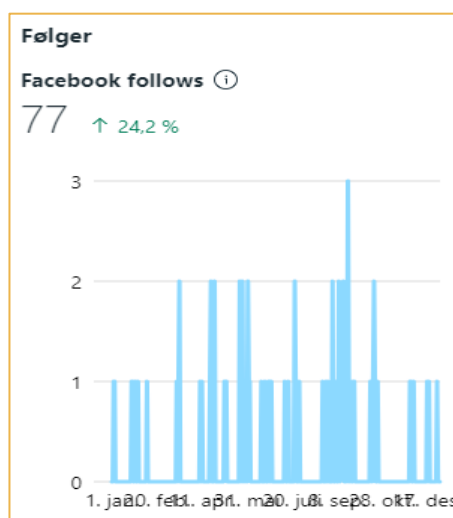
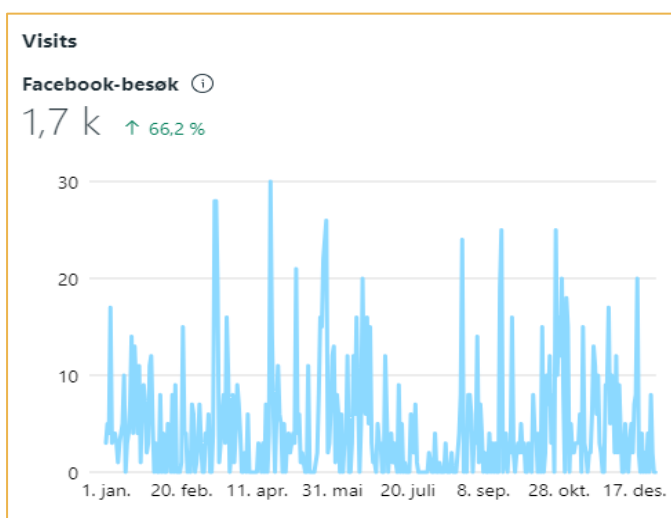
Kirkelig Dialogsenter Oslo har i flere år brukt sin Facebookside for å synliggjøre arbeidet og aktuelle saker som tas opp av samarbeidspartnere og i samfunnsdebatten.

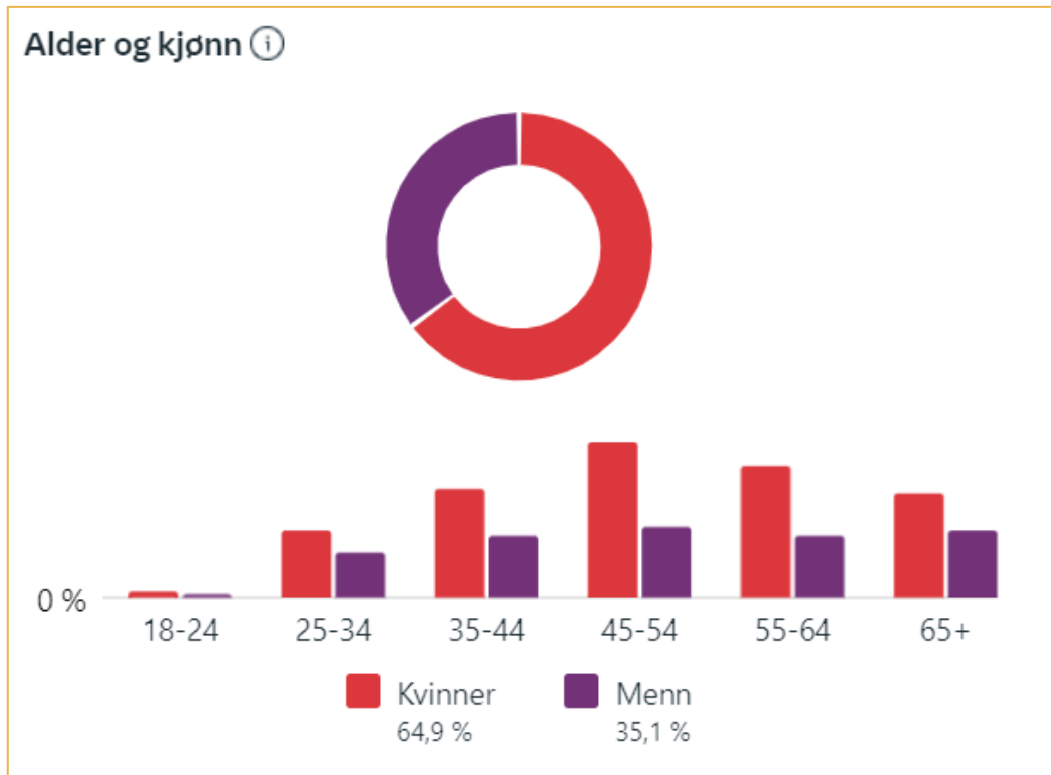
Siden 2019 har vi jobbet aktivt for å være mer synlig på Facebook, ved å dele minimum tre innlegg i uken. I 2023 hadde vi 115 innlegg noe som er nedgang fra i fjor da vi delte 143 innlegg. Det betyr et snitt på 2,2 innlegg i uken. Siden vi startet satsningen, har vi gått fra 40 innlegg i 2018 til da antall 115 i 2023. Men vi ser at innleggene vi deler skaper mer engasjement

Den største gruppen som følger oss er fortsatt kvinner i aldersgruppen 45-54 år.

I 2023 har vi fått 77 nye følgere, en økning på 24,2% fra 2022, og følges nå av totalt 880 kvinner 476 menn.

I 2024 starter vi endelig med en Instagramkonto, denne vil skille seg fra Facebook og kun handle om arrangementer vi har, gratulasjoner ved helligdager og på sikt mulige korte intervjuer med engasjerte dialog aktører. Vi vil dele noe fra Instagram til Facebook, men ikke omvendt.

3

DIALOGPILOTENE

MÅL:

Bidra til å oppfylle Dialogpilotenes (DP) mål om å skape verktøy for samtale innenfor rammen av dialogisk metode for å forbygge utenforskap, intoleranse, konflikter og ekstreme holdninger.

MÅLOPPNÅELSE:

Gjennom det Kirkelig Dialogsenter Oslo leverer av faglig bidrag inn i DP og med de tilbakemeldingene vi får fra studenter og brukere av DP anser vi målet som nådd.

Kirkelig Dialogsenter har et tett samarbeid med Dialogpilotene. Det er et stort arbeid som legges ned fra Kirkelig Dialogsenter side i Dialogpilotene (DP). Til gjengjeld er dette arbeidet noe av det vi er mest stolt av og som gir uendelig

mye tilbake. Som idé og initiativtaker til DP har det alltid vært viktig for KDO og prioritere arbeidet med DP. Selv om det til tider er mye arbeid gir det en verdifull kontaktflate og ikke minst bidrar vi til kompetanseheving på dialogfeltet. KD leverer, gjennom en samarbeidsavtale, studieleder og studieveileder til dialogpilotstudiet.

Vi ser det også som svært verdifullt å ha et utvidet kollegafelleskap noe som gir flere fagstemmer å spille på samt bistand inn i hverandres arbeid. Et eksempel på dette samarbeidet er utvikling av et studietilbud for studenter fra St. Thomas University i Minnesota som kommer til Oslo i januar 2025. Dialogpilotene bidrar aktivt inn mot ulike arrangementer vi arrangerer som f.eks. Nordisk dialogkonferanse.

Etter et år med svært usikker økonomi fikk Dialogpilotene i 2022 tilskudd over tre år fra Sparebankstiftelsen, dette gjorde det mulig å ansette en person til. I 2023 har det vært to ansatte hele året. DP fikk også en tildeling av Bufdir til å utvikle opplegge for voksenopplæringen med Dialogpilotenes metode. Det har vært et svært innholdsrikt år for DP. Høsten 2023 kunne DP endelig starte opp med et nytt studiekull. Det ble nok en gang søkerrekord med hele 64 søkere på 20 plasser.

18 nye Dialogpiloter bli uteksaminert. Hittil har totalt 84 studenter blitt uteksaminert med 20 studiepoeng fra Universitetet i Oslo. Med de som de nye studentene vil det i 2024 være 102 ferdig utdannede Dialogpiloter. Disse studerer, jobber eller er aktive frivillige i ulike sektorer og flere av dem er omvisere på Utøya, Wergelands senteret og STL. Dialogpilotene jobber nå med et kurs for voksenopplæringen og ser på mulighetene for etterutdanningsløp for lærere.

Kull	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2023/2024
antall søkere studiet	16	25	44	51	64
antall studenter tatt inn på studiet	14	21	26*1	20	20
antall uteksaminert studenter	6	12	21	24*2	

Før oppstart av nytt kull mye arbeid med revidering av innhold og pensum. Gjennom bl.a. stabstur jobbet vi oss igjennom nye roller nå som vi er blitt fire som jobber sammen om dette. DP har i løpet av de siste 8 årene startet opp og gjennomført seks studiekull og hadde oppstart av syvende kull høsten 2023. Våren 2024 vil

I 2023 har vi også vært samarbeidspartner og utvikler for Alumifagsamlinger for Dialogpilotene, der de får faglig påfyll og blir kjent med hverandre på tvers av kull. Det at Dialogpilotene har hatt to ansatte har gitt rom for videreutvikling av DP. Dialogpilotene er etterspurte til verksteder, nå også over hele landet.

Det kommer også flere etter-spørslar fra lærer og for eksempel konfirmantansvarlige i HEF om å holde kurs for dem.

I 2023 holdt Dialogpilotene 70 verksteder, for rundt 1900 mennesker over hele landet. Et av

stedene som nå bruker DP er Larvik kommune som gjennom demokrati dager har verksteder med alle sine 10 klassinger med ulike aktører. Her er noen av tilbakemeldingene fra lærere og elever i 10 klassen:

Inntrykk fra 10.-klassinger i Larvik:

Jeg kunne si hva jeg mener, det var litt digg.

Vi fikk til en ordentlig samtale. Det var kanskje litt låste meninger om noen tema, men hvis vi har mer av dette, tror jeg det kan åpne samtalene enda mer.

Jeg ble bedre kjent med folk i klassen av å høre andres meninger. Folk har forskjellige sårbarheter, nå har jeg mer tanker om hva som kan såre andre. Da kan vi være mer respektfulle overfor andre.

Det var en litt ny måte å jobbe på, for det var ikke et feil og et riktig svar, så man kunne øve på å begrunne sin mening.

Hvis man hører hva andre mener og hvorfor de mener som de gjør, blir det kanskje mindre konflikter.

Inntrykk fra lærere i Larvik:

Det var ikke belærende, alle ble hørt og fikk tenke høyt uten at noe var feil eller riktig. Det er jo demokrati – at de får oppleve at vi er forskjellige og skal leve sammen på tross av at vi har ulike verdier.

Elevene prata mer enn de pleier. De hadde en dialog uten at det ble en diskusjon.

De er egentlig vare på å mene noe, men nå turte de å gå rett på.

Det var mange flere som turte å si meningene sine. Dialogpilotene tok seg god tid til å høre på de ulike meningene.

Det var veldig aktuelle påstander elevene måtte ta stilling til, som gjør at de må tenke utover det de gjør i skolehverdagen.

Jeg merker at vi lærere må ta samtalene videre. De kan ikke stoppe her.

I 2023 har Dialogpilotene også fått mange henvendelser som ikke er verksteder for elever. Dette er for eksempel å delta i ekspertgruppen til Stopp Hatprat. Dialogverksted for Peace Scholars på UIO sommerskole for studenter fra Universiteter i USA. Foredrag for lærere under seminar arrangert for Nordisk ministerråd, sparringspartner for Nordic safe cities. I tillegg har DP samarbeid med Utøya og Nobels

fredssenter. Flere av henvendelsene er fra lærer som ønsker å jobbe med hvordan ta opp kontroversielle temaer i klasserommet. Dialogpilotene har bl.a. hatt halvdags seminar for 90 ansatte fra en Videregående skole i Oslo om dette tema og verksted for lærerstudenter på Høyskolen på Vestlandet om hvordan ta opp kontroversielle tema i klasserommene. I september fikk Dialogpilotene pris som månedens

dialogstemme av Nobels fredssenter. De begrunnet prisen med at Dialogpilotene gjennom sitt arbeid bekjempe fordommer og skape dialog på tvers av tro og livssyn. «Arven etter fredsprisvinnerne har lært oss at «dialog bør være en grunnholdning». Dialogpilotenes arbeid er en svært god levendegjøring av dette prinsippet», sier Nobels Fredssenters direktør Kjersti Fløgstad.

Gjennom arbeidet med Prosperastiftelsen har DP bl.a. gjort om styrkestrukturen og hentet inn en eksternt styreleder, Shoab Sultan. KDO sitter i DP styret og forsetter vervet som nestleder sammen med ny styreleder. Styret i DP jobber aktivt inn i rekrutteringen av nye studenter bl.a. gjennom deltakelse på intervju og har

styreseminarer dere vi bidrar med ideer til videreutvikling.

Som tidligere nevnt har KDO bidratt inn i arbeidet med Alumnisamlinger. I 2023 ble det avholdt en stor nettverkssamling der alle aktører på feltet var invitert til å ha stand. På grunn av krigen mellom Israel og Hamas holdt vi en dialogsamling med Alumnigruppen der de fikk satt ord på hvordan denne krigen påvirker dem og dialogarbeidet. Dialogpilotene er synlige på Sosiale medier gjennom månedlige nyhetsbrev og korte intervju med Dialogpiloter. Vi anbefaler enn titt på deres facebook side eller Instagram. Dialogpilotenes årsmelding legges ut på Dialogpilotenes [nettsider](#) etter årsmøtet i april.

Foto: Mette Bruaas / Nobels Fredssenter

4

NASJONALE OG INTERNASJONALE NETTVERK OG ARBEID

Kirkelig Dialogsenter Oslo står ansvarlig for å opprettholde og utvikle det nasjonale nettverket av dialogsentre, på oppdrag av og i samarbeid med Mellomkirkelige råd/Kirkerådet og Areopagos.

Det har i løpet av året vært god kontakt mellom de ansatte i de kirkelige dialogsentrene i Stavanger, Bergen, Drammen, Trondheim og Oslo, samt Dialogforum Østfold. Etter en lengre periode med utskiftning av ansatte ved sentrene har vi i 2023 vært en stabil gruppe som har fått jobbet oss sammen.

Forumene for de daglige lederne og kollegatreffene ledes og koordineres av Kirkelig Dialogsenter Oslo. Siden høsten 2020 har det blitt avholdt månedlige

daglig lederforum. Vi ser at disse forumene bidrar til at de daglige lederne får styrket sin kompetanse og får mulighet til å ta opp saker av felles interesse. Det avholdes to treff for alle ansatte i året: ett på det årlige nasjonale nettverksmøtet i regi av Kirkerådet og Kirkelig Dialogsenter Oslo og et for oss alene.

I 2023 hadde vi felles kollegatreff i Bergen i mai over to dager der Areopagos var sammen med oss og jobbet med mulig felles strategi. 31. oktober til 1. november hadde vi daglig lederforum i Stavanger, her besøkte vi noe av de lokale arbeidet og samtalte sammen om dagsaktuelle temaer i vårt arbeid. På daglig leder forum i Stavanger ble vi enige om å starte opp arbeidet med en felles strategi. Daglig leder forum jobber med denne

frem mot kollegatreff i april og vil hente inn innspill fra styrene i prosessen. Dette arbeidet ferdigstilles i 2024.

Etter oppfordring fra en av årsmøte deltakerne til KDO søkte Dialogsentrene sammen om å ha stand på Kirkemøte. Vi deltok i tre dager og byttet på å stå på standen hvor vi hadde med oss ressursmateriell og informasjonsbrosjyrer.

Norsk nettverkssamling 13. mars

KDO arbeider for å videreføre satsningen på dialog i samarbeid med Mellomkirkelig råd og Areopagos, som en del av oppfølgingen av kirkemøtevedtaket om religionsmøte og dialog (KM 15/16). Gjennom dette arbeidet er vi bl.a. med å

arrangere den årlige norske nettverkssamlingen for dialog der alle bispedømmene inviteres til å delta. I 2023 ble denne avholdt dagen før Nordisk dialogkonferanse. Tema i 2023 var: Dialogisk metode og erfaring fra mangfoldsamfunnet i møte med våre egne minoriteter i Den norske kirke. Samtaler i forkant av Sannhets- og forsoningskomisjonens rapport.

KDO har kontakt og samarbeid med de Skandinaviske folkekirken og har inngått et samarbeid med den Lutherske kirken i Bratislava. Det siste samarbeidet er beskrevet under punkt 1.5.

Gjennom arrangement av Nordisk dialogkonferanse har vi bidratt til å

holde det Nordiske samarbeidet varmt. Vi har også hatt nettmøter i vårt skandinaviske nettverk og tilbyr muligheten for en svensk kirkeligansatt til å være stipendiat oss og KDD, dessverre var det ingen søker. I september hadde vi vårt faste skandinaviske kollegatreff i Gøteborg.

I 2023 ble vi utfordret av Kirkerådet til å ta del i et nettverk Nordic Church Alliance (NOCA) network. som med støtte Nordisk minsteråd og deres DEMOS program arbeider med kirke, demokrati og menneskerettigheter.

The aim of the project is to strengthen mutual competence in

relation to social peace, polarization and threats to an open society, to strengthen the awareness of church workers on these issues and to support the emergence of new partnerships with the governments, NGOs and other religious communities. The members of the NOCA network have extensive connections in their own countries, both within the churches and in society. Information produced in the network, good practices and new connections are intended to be shared within the churches.

Vi har deltatt på to fysiske samlinger i 2023 en i Helsinki der overskriften for samlingen var; «*Times of unrest: threats to democracy and human rights in the Nordic countries, the EU and the world. The role of religion in*

advocating for human dignity and rights in times where these ideals are under threat. Den andre samlingen var i Uppsala, der var tema «*Brave spaces*» det var erfaringsutveking og innledninger om samtaleklima og konfliktnivå. Vi holdt et verksted om vårt arbeid

med dialog med fokus på «*Safe brave inclusive and responsible spaces*». Vi holdt også en øvelse med hvordan vi forholder oss til kontroversiell temaer. Vi håper å få være vertskap for dette nettverket i Oslo i 2024.

5

SENTERET OG DE ANSATTE

I løpet av 2023 har sentret hatt følgende medarbeider:

- Tonje Kristoffersen, daglig leder 100%
- Marit Fiske Fjalestad, rådgiver 100%
- Caroline Ugelstad Elnæs 40% kontormedarbeider. I perioden 1.april til 30.juni 20% for Dialogpilotene. Dette kom i tillegg til de 40% og ble refundert av Dialogpilotene.

Etter en lang periode uten full bemanning er det svært gledelig for oss å være et team på tre. Vi har jobbet sammen om å fordele, prioritere og planlegge oppgavene.

Før sommeren fikk vi endelig kontoret helt på plass etter en travel høst, vi trives svært godt i våre lokaler i Majorstuen kirke.

Det har vært fokus på det utvidede kontorfellesskapet og sammen har vi hatt stabsdag i juni og stabstur i august, der vi bl.a. hadde fokus på roller og planer inn mot nytt Dialogpilot kull.

6

STYRETS ARBEID

I løpet av 2023 har det vært gjennomført 5 styremøter med i alt 38 saker. Det ble avholdt årsmøte 16. mai.

Pr 31.12.2023 består styret av:

- Erlend Haus, leder
- Kari Veiteberg, Oslo biskop
- Tor Øystein Valland, kirkefagsjef Oslo bispedømme
- Ann Jeanette Søndbø Ekberg, Areopagos

Varamedlemmer til styret:

- Fra Oslo bispedømmeråd:
 - For Oslo biskop: Domprost Anne-May Grasaas nå Pål Kristian Balstad
 - For Tor Øystein Vaaland: Anne Berit Evang
- Fra Areopagos:
 - 1. vara: Silje Kvamme Bjørndal
 - 2. vara: Ann Kristin van Zijp Nilsen